

1. Obiekt

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚŚ PIOTRA I PAWŁA

2. Czas powstania

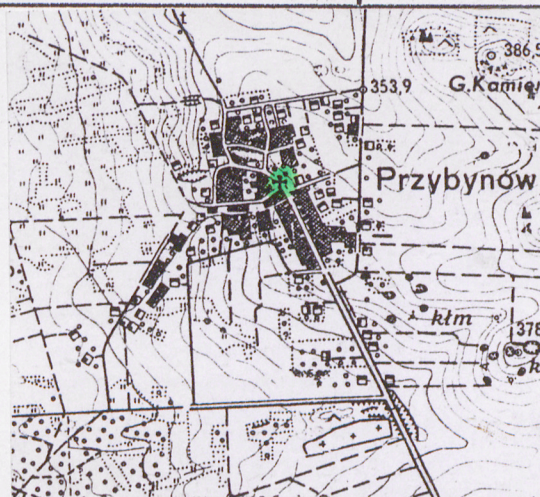
1596, 1777, 1863,
1911-12.

3. Miejscowość

PRZYBYNÓW

WIDOK OGÓLNY OD STRONY PD.

ORIENTACJA 1:50 000

4. Adres

ul. Czesława / ul. 4P

Nr hipoteczny Rep

5. Przynależność administracyjna

Województwo Częstochowskie

Gmina Żarki

par. MYSZKÓW

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

Województwo Katowickie

Powiat Myszków

8. Właściciel i jego adres

Parafia rzymsko katolicka
w Przybynowie

9. Użytkownik i jego adres

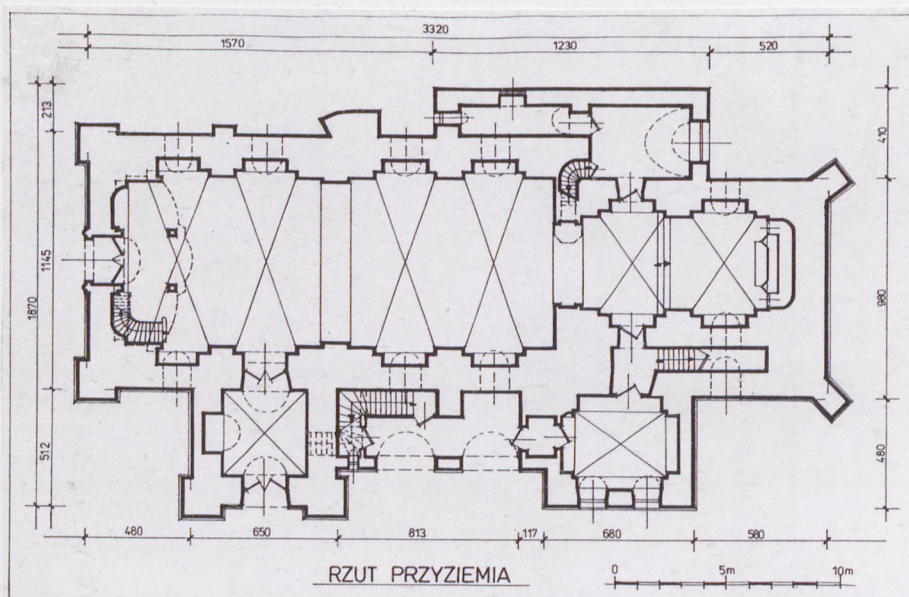
J.w.

10. Rejestr zabytków

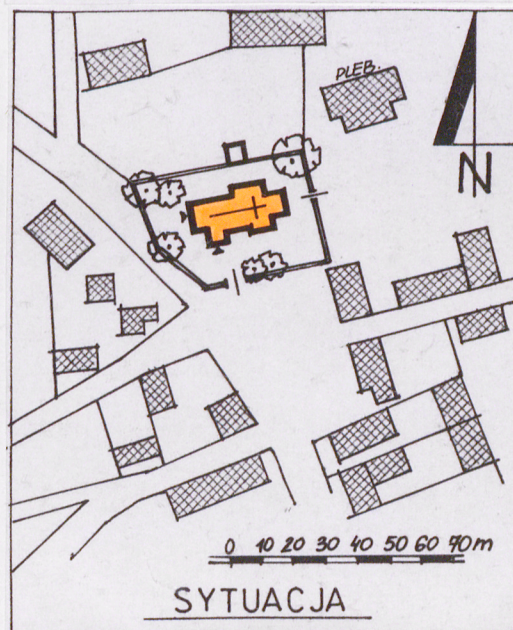
428160 = 18.03.1960

Nr. 224 / 408

Data 18.03.1960

RZUT PRZYZIEMIA

SYTUACJA

Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1304 r., Własność rycerska a później szlachecka. Kościół istniał już przed 1304 r. jako parafialny wymieniony w 1326 r. (w roku 1490 przejściowo Przybynów należał do parafii Leśniów) parafia przynależała najpierw do dekanatu irządckiego, od 1335 do lelowskiego. W latach 1470-1480, Jan Długosz podaje, że świątynia jest drewniana, a pleban na swój użytek posiada pola i łąki. Murowany kościół wzniesiony został w 1569 r. Fundatorami byli zapewne ówczesni właściciele Przybynowa - Myszkowscy h. Jastrzębiec, dziedzice pobliskiego miasta Żarki, które stanowiło centrum rozległych dóbr określanych "państwkiem żareckim. Pierwszy odnotowany w źródłach remont obiektu nastąpił w 1777 roku, za bytności w Przybynowie księdza Marcina Kozickiego. Na czym polegały prowadzone wówczas prace niestety nie podano. Wiadomo jednak, że kościół był niewielkich rozmiarów. Składał się prawdopodobnie z dwuprzęsłowego prezbiterium oraz nawy, również dwuprzęsłowej, z 3-kondygnacją wieżą na osi, w przyziemiu której znajdowała się kruchta. Do prezbiterium od północy przylegała zakrystia z wąskim korytarzykiem, biegnącym wzdłuż nawy. Taki stan rzeczy zinwentaryzowano jeszcze w 1906 roku. Przypuszczalnie kościół posiadał krypty. W XVIII stuleciu odnotowano pochówki w tymże kościele: Wawrzyńca Gajowskiego - syna J.W. Gosławskiego z pobliskich Biskupic, a także J.W. Bartłomieja Męcińskiego, starosty ostrzeszowskiego. Obecnie nie ma zejścia do krypty. W 1801 roku ksiądz Starczewski sprawił na wieży zegar. Kolejna restauracja świątyni nastąpiła w 1862 roku. Polegała ona na wymianie pokrycia wieży, jako materiał posłużyła

SYTUACJA: kościół orientowany, usytuowany w środkowej części Przybynowa. Teren przykościelny ogrodzony (ogrodzenie murowane, w części pd i zach. za żurawów przęsł.) przylega od pn. do centralnego placu wsi, a od zach. do głównej drogi, biegnącej z Żarek w kierunku Dębowa i Częstochowy. Na placu kościelnym, przy ogrodzeniu pojedyncze egzemplarze starodrzewu. Od pd. - brama ażurowa z furką. **MATERIAŁ** i **KONSTRUKCJA**: budynek murowany, częściowo tynkowany. **ŚCIANY**: z kamienia wapiennego z użyciem cegły ceramicznej pełnej (obramienia otworów) na zaprawie wapiennej. **SKLEPIENIA** i **STROPY**: sklepienia wykonane z cegły, w prezbiterium i w nawie kolebkowo-krzyżowe; w zakrystii oraz kruchcie - krzyżowe; w składziku - kolebkowe o przekroju owoidalnym, w korytarzyku - kolebkowe; w arkadowym podcieniu strop drewniany nagi. Empora chóru muzycznego konstrukcji drewnianej, wsparta na 2 filarach, o przekroju kwadratowym, wykonanych z cegły i otynkowanych, balustrada drewniana, ozdobiona po środku dwiema złączonymi tarczami herbowymi. **WIEŻBA DACHOWA**: drewniana; nad nawą wieszarowa, nad pozostałymi członami budowli niedostępna. **DACHY**: kryte blachą miedzianą na deskowaniu; nad nawą i prezbiterium dach dwuspadowy, (nad prezbiterium z dodatkową połącią nad ścianą szczytową); nad zakrystią - mansardowy; nad składzikiem i podcieniem arkadowym - pulpitowy. Wieża zwieńczona podwójnym hełmem cebulastym; wieżyczka na sygnaturkę konstrukcji drewnianej z latarnią. **POSADZKI** i **PODŁOGI**: w prezbiterium, zakrystii, korytarzyku przy zakrystii - płytki ceramiczne w kolorze białym i czarnym ułożone w kształt dywanika, ozdobione motywem roślinnym i rozetkami (w korytarzyku tylko rozetkami); w nawie, kruchcie i składziku - płytki ceramiczne w układzie szachownicowym; w łóżu kolatorskiej i na chórze muzycznym - podłoga z desek. **SCHODY**: do łóży kolatorskiej kamienne; na chór muzyczny - drewniane, wachlarzowe z balustradą drewnianą, tralkową; na wieżę do wysokości 2-kondygnacji, ceglano-żelazne wyżej drewniane, drabiniaste; na ambonę betonowe, żelazne. **OTWORY okienne**: zamknięte łukiem półkolistym; okrągłe; nad wejściem od zachodu, doświetlające chór muzyczny i w pd. ścianie nawy: łukiem odcinkowym w zwieńczeniu fasady. **Okna** drewniane, krosnowe, podwójne, dwurzędowe, dwudzielne, z drobnymi podziałami kwadratowymi; w składziku oraz okna okrągłe - pojedyncze; w dwóch okienkach w przybudówce wieży (pd. elewacja) kute kraty. **OTWORY drzwiowe**: zamknięte pełnym łukiem (wejście główne do kruchty i nawy); pozostałe prostokątne do korytarzyka, z korytarzyka do zakrystii, do łóży kolatorskiej, z prezbiterium do schowka i zakrystii. **Drzwi** główne dwuskrzydłowe, ramowo-płycinowe, pozostałe jednoskrzydłowe, płycinowe, górne płyciny oszkłone - z zakrystii do korytarzyka; kute ze skośną kratownicą - wpn. ścianie nawy, do łóży kolatorskiej opierzone, pełne. **RZUT**: kościół orientowany, jednonawowy z węższym prostokątnym prezbiterium i wieżą od pd. Prezbiterium 2- przęsłowe, nawa 4 - przęsłowa. Do prezbiterium z obu stron, przylegają dwa pomieszczenia - od pn., składzik z wejściem do wąskiego korytarzyka, biegnącego wzdłuż pn., ściany nawy (wejście zewnętrznie zamurowane), od pd., zakrystia, poprzedzona korytarzykiem ze schodami do łóży kolatorskiej. Przy trzecim przęśle nawy, od pd., wieża z kruchtą w przyziemiu. Pomiędzy wieżą i zakrystią, filarowo-arkadowy podcień, z którego wejście na wieżę oraz do małego przedsionka, przylegającego do zakrystii od zachodu. **BRYŁA**: regularna, prostopadłościenna z dwiema niższymi przybudówkami (od pn. - od pierwszego przęsła prezbiterium do pierwszego przęsła nawy, od pd. - na szerokości drugiego przęsła prezbiterium) oraz z arkadowym podcieniem na szerokość dwóch przęsł nawy. Od pd. do trzeciego przęsła nawy przylega 5-kondygnacyjna wieża, w górnej części ośmioboczna, zwieńczona cebulastym hełmem z latarnią. Główny korpus budowli - prezbiterium i nawę przykrywa dach dwuspadowy, w środku kalenicy umieszczona wieżyczka na sygnaturkę, ośmioboczna z latarnią. Nad przybudówkami od pd. dach

15. Kubatura <div>3</div> 6075,0 m	15. Powierzchnia użytkowa <div>2</div> 290,5 m	16. Przeznaczenie pierwotne Kościół parafialny	17. Użytkowanie obecne Kościół parafialny
18. Prace konserwatorskie ich przebieg i dokumentacja W 1962 r.- Odnowienie wnętrza kościoła w 1971 r.- Wymiana tynków zewnętrznych 1996 r- wymiana pokrycia dachu, z dachówki na blachę miedzianą		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stro konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie, instalacje) Stan ogólny obiektu dość dobry. Fundamenty - stan zachowani dobry ściany -stan dobry sklepienia i stropy - stan dobry konstrukcje dachowe - stan dobry, pokrycie dachu - dobre	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Odnowienie wnętrza	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

AACz II, 60. Akta konsystorskie

Projekt rozbudowy kościoła z 19010 r (parafia w Przybynowie)

22. Bibliografia

1. J. Wiśniewski, Diecezja częstochowska. Mariówka Opoczyńska 1935 s.293-311.
2. Katalog kościołów i duchowieństwa w diecezji częstochowskiej. Opr. Ks. J. Związek. Częstochowa 1978 s.553-4
3. Katalog zabytków sztuki w Polsce T.VI z. 9 s.25-27
4. A. Jaśkiewicz, Zabytki sztuki żarek i okolicy. {W:] Szkice z dziejów Żarek. Katowice 1982
5. Archidiecezja Częstochowska. Częstochowa 1993 s.519.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował
tekst

Mgr inż arch. Joanna Wilk

plany, rysunki

J. W. J. W.

zdjęcia fotogr.

J. W.

Joanna Wilk
1998

Miejsce przechowywania negatywów PSOZ Częstochowa

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona, i nazwiska wypełn

27. Załączniki

Wkładki nr 1,2,3,4,5,6

1. Miejscowość PRZYBYNÓW	2. Obiekt kościół parafialny pw. Sw. Piotra i Pawła	Zawartość wkładki C.d. Pkt. 12 i 13
-----------------------------	---	--

C. d. pkt. 12

blacha. Szczególną uwagę poświęcono wnętrzom w 1879 roku odnowiono wówczas kompleksowo wnętrze tego obiektu. Całkowite przekształcenie świątyni nastąpiło w latach 1910-1919. Projekt przebudowy sporządził w 1906 roku warszawski architekt Kysler. Należy zaznaczyć, iż projekt nie został zrealizowany zgodnie z wolą architekta. Zmiany okazały się dość zasadnicze. Wieżę zamiast w części zachodniej kościoła, usytuowano od południa, do 3 przeszła nawy w przyziemiu której ulokowano kruchtę, z wejściem głównym, zrezygnowano również z bogato dekorowanego portalu. Zgodnie z projektem nawę powiększono o dwa przeszła, a do prezbiterium dobudowano nową zakrystię i połączono ją z wieżą arkadowym podcieniem. W wyniku tej przebudowy dawna gotycka świątynia pozbawiona została cech stylowych.

C. d. pkt. 13.

mansardowy, nad przybudówkami od pn., pulpity Ściany zewnętrzne wzmocniają przypory - w części pierwotnej - wschodniej wysokie przypory z uskokami, w części dobudowanej (także przy wieży) przypory narożne w formie stromych skarp, sięgające 1/2 wysokości ścian nawy. **ELEWACJE**: otynkowane (z wyjątkiem elewacji pn.) tynkami gładkimi oraz nakrapianymi (na fragmentach elewacji zachodniej, wokół portalu, w zwieńczeniu tej elewacji, na przyporach; na pd. Ścianie wieży i na cokole. Cokół dodatkowo wyodrębniony profilowanym gzymsem. **Zachodnia**: dwuczłonowa, jednoosiowa, dwukondygnacyjowa.

W osi dawne wejście główne, otwór drzwiowy, zamknięty łukiem półkolistym, z kluczem, ujęty parą półkolumn, niosących belkowanie. Nad wejściem okrągły otwór okienny, w profilowanym obramieniu. Zwieńczenie fasady ujęte dwiema parami pilastrów, podtrzymujących niepełne belkowanie, w osi dwa otwory jeden zamknięty łukiem odcinkowym, w profilowanej opasce, w nim okno, drugi powyżej okrągły, zamurowany, również w profilowanej opasce. Całość zakończona trójkątnym tympanonem z profilowanym wydatnym gzymsem, przerwany rzeźbą orła. Po bokach wolutowe spływy, w kształcie meandrów. **Elewacja wschodnia**: trójczłonowa, część środkowa zaakcentowana dwiema ukośnymi przyporami, z uskokiem, sięgającymi prawie gzymsu koronującego, w osi otwór okienny, zamknięty łukiem półkolistym, człony skrajne parterowe, w prawym otwór okienny, zamknięty pełnym łukiem. **Elewacja północna**: nie otynkowana, dwuczłonowa, człon wsch- boczna jednoosiowa ściana prezbiterium z parterową przybudówką (składzik); człon zach. - czteroosiowa ściana nawy oszkarpowana. Pomiędzy dwiema uskokowymi przyporami o wysokości sięgającej poziomu ścian pod gzymsem wieńczącym - parterowa bryła korytarzyka. Trzecia przypora, o nieregularnym obrysie, dwie pozostałe przypory z kapnikami. Osie wyznaczają półkoliście zamknięte otwory okienne. **Elewacja południowa**: wieloczłonowa, środkowa część, z uskokami, wysunięta do przodu, z dominującym elementem 5-cio kondygnacyjowej wieży, usytuowanej w skrajnej zach. części, z wąską jednoosiową przybudówką, sięgającą do wysokości nadproża okien nawy. W wieży wejście, zamknięte łukiem, w profilowanej opasce, nad nim, emblemat władzy papieskiej wykonany w stiuku, otwory okienne w kondygnacjach zróżnicowane, dwa wydłużone (2 i 3), jedno (w 4) - szersze, wszystkie zamknięte łukiem półkolistym, w części ośmiobocznej wieży zegar. Wieża, przykryta cebulastym helmem, z latarnią; wschodnią stanowi parterowa, 2-osiowa przybudówka - zakrystia nieznacznie, cofnięta, w stosunku do wieży, przykryta wysokim mansardowym dachem, sięgającym prawie gzymsu koronującego, dwa otwory okienne (rozdzielone krzyżem), zamknięte łukiem, półkolistym; pomiędzy skrajnymi osiami, podcień, otwarty na zewnątrz dwiema arkadami, przykryty, dachem pulpityowym. powyżej podcienia, widoczna południowa ściana nawy, wsparta wysokimi przyporami, z gzymsem kapnikowym pomiędzy, którymi okna, zamknięte łukiem półkolistym; boczne, jednoosiowe człony elewacji - to od zachodu pd., jednoosiowa ściana kruchty, a od wschodu prezbiterium.

Wkładkę założył Mgr inż arch. Joanna Wilk

PSOZ Częstochowa
Miejsce przechowywania negatywów

1.miejscowość

PRZYBYNÓW

2. Obiekt

Kościół parafialny pw. Św. Piotra
i Pawła

Zawartość wkładki

C. d. pkt.13.

C. d. pkt 13.

WNĘTRZA I WYPOSAŻENIE : Tęcza o łuku półkolistym, dekorowana pilastrami między drugim a trzecim przęsłem nawy arkada, zamknięta łukiem koszowym. Ściany nawy rozcłonkowane filarami przyściennymi z pilastrami na narożach, w nawie i prezbiterium wysokie wnęki, zamknięte półkoliście. Dekoracja stiukowa na ścianach i sklepieniu prezbiterium oraz dwóch przęseł nawy (rokokowa, datowana na 3 ćw. XVIII w.) - po bokach ołtarza głównego medaliony z płaskorzeźbionymi popiersiami ewangelistów oraz apostołów; w prezbiterium obramienia malowanej w XIX wieku kopii "Ostatniej Wieczerzy Leonarda da Vinci" oraz popiersia Świętych z XVIII wieku; na ścianach nawy i prezbiterium Stacje Męki Pańskiej; nad łukiem tęczy emblemat władzy papieskiej. Na arkadzie między drugim i trzecim przęsłem nawy, figura anioła grającego na trąbie oraz motywy roślinne, rocaille i wazony. **Wyposażenie :** 3 ołtarze rokokowe z 2 poł. XVIII wieku, murowane o dekoracji stiukowej z obrazem Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XIX wieku, Św. Piotra i Pawła oraz Św. Rodziny. Boczne dekorowane płaskorzeźbionymi płaskorzeźbami niewiast), w składziku ołtarz rokokowy, w nim obraz Św. Rocha i Róży. **INSTALACJE:** elektryczna.

Wkładkę założył Mgr inż. Arch. Joanna Wilk, sierpień 1998

PSOZ Częstochowa

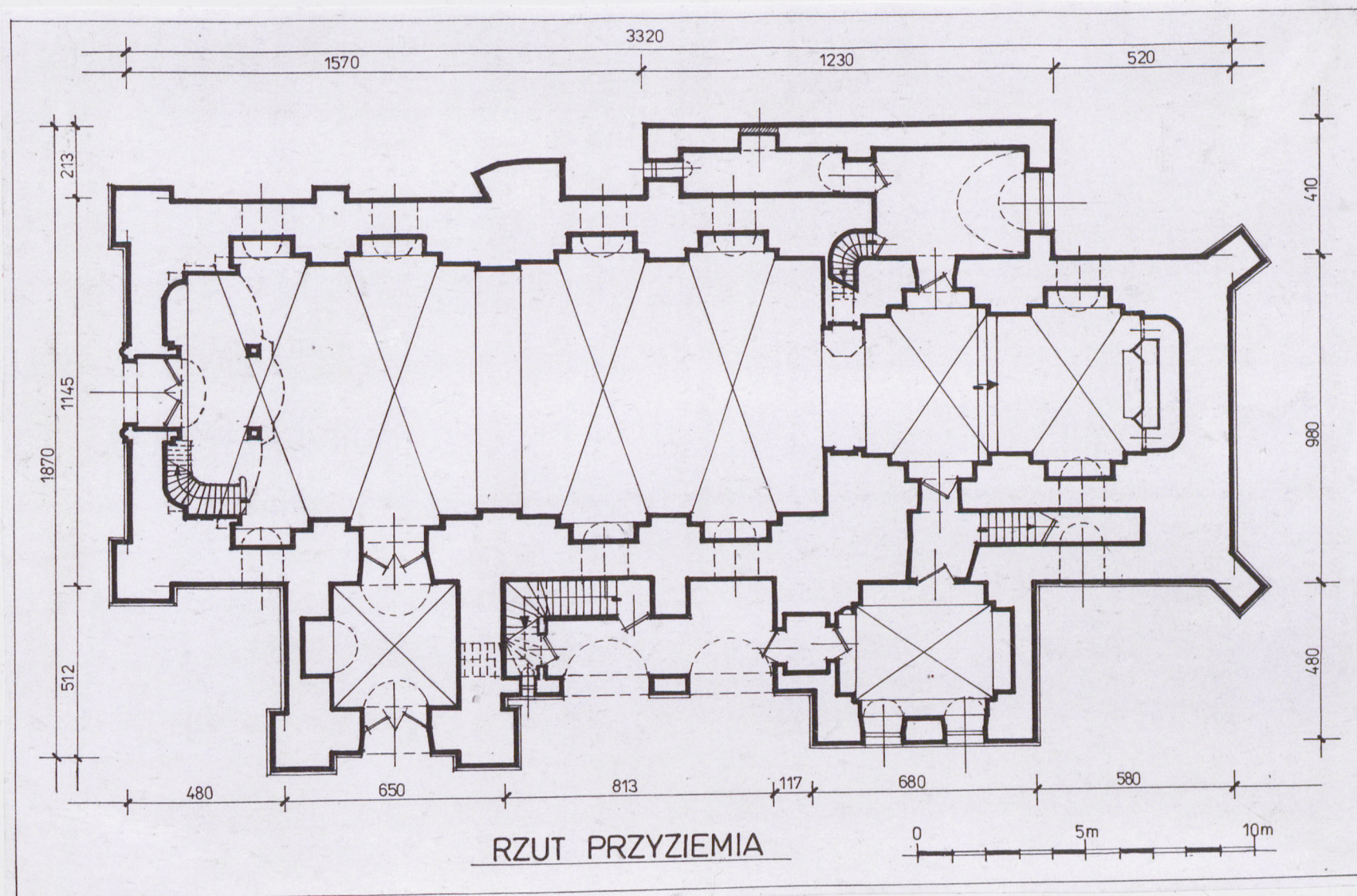
Miejsce przechowywania negatywów

1. Miejscowość
PRZYBYNÓW

2. Obiekt
Kościół parafialny pw.w
św. Piotra i Pawła

3. Zawartość wkładki
Rzut

Wkładkę założył Mgr inż arch. Joanna Wilk

Miejsce przechowywania negatywów PSOZ Częstochowa

1. Miejscowość

PRZYBYNÓW

2. Obiekt

Kościół parafialny pw. św.
Piotra i Pawła

3. Zawartość wkładki

Zdjęcia fotograficzne

1.

2.

3.

5.

4.

- 1). Elewacja zachodnia
- 2). Szczyt elewacji zachodniej
- 3). Elewacja pd- z widokiem na zakrystię i arkadowe podcienie
- 4). Fragment elewacji pd.
- 5). Elewacja pd - widok od wschodu na arkadowe podcienie oraz wieżę
- 6). Widok na wschodnią elewację
- 7). Elewacja północna- widoczny skraj i nawa
- 8). Pozostałości po skośnej przyporze elewacja północna
- 9). Górny fragment elewacji północnej -widoczna sygnaturka i hełm wieży
- 10). Portal w wejściu od zachodu
- 11)..Portal w wejściu od południa

Wkładkę założył

Mgr inż arch. Joanna Wilk

Miejsce przechowywania negatywów

PSOZ Częstochowa

6.

7.

8.

9.

10.

11.

1. Miejscowość

PRZYBYNÓW

2. Obiekt

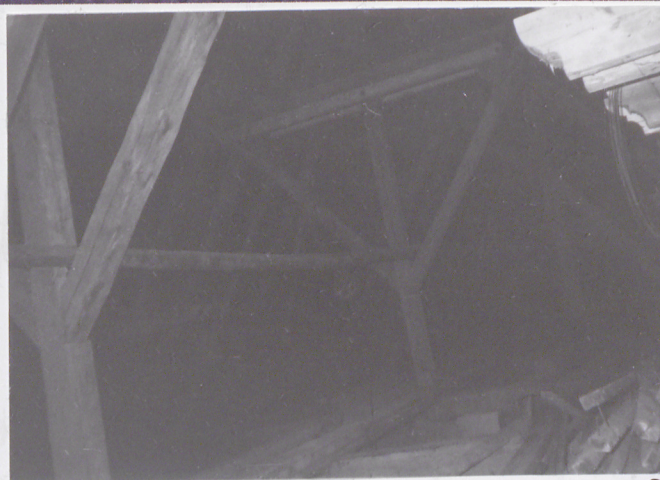
Kościół parafialny pw. Św.
Piotra i Pawła

3. Zawartość wkładki

Zdjęcia fotograficzne

1.

2.

3.

4.

5.

- 1-2). Więźba dachowa - nawa
- 3). Okno w wieży- widok od wewnątrz
- 4). Sklepienie w prezbiterium
- 5). Sklepienie w zakrystii
- 6). Filary przyścienne i fragment łuku tęczowego
- 7). Widok na prezbiterium i ołtarz główny
- 8). Widok na prezbiterium
- 9). Widok na chór muzyczny
- 10). Empora nad zakrystią
- 11). Wejście na emporę

Wkładkę założył

Mgr inż arch. Joanna Wilk

Miejsce przechowywania negatywów

PSOZ Częstochowa

6.

7.

8.

9.

10.

11.

1. Miejscowość

PRZYBYNÓW

2. Obiekt

Kościół parafialny pw św.
Piotra i Pawła

3. Zawartość wkładki

Zdjęcia fotograficzne

1.

2.

3.

4.

- 1). Wejście na chór muzyczny
- 2). Drzwi główne - widok od strony nawy
- 3). Drzwi w ścianie południowej - widok od strony kruchty
- 4). Ołtarz główny

Wkładkę założył

Mgr inż arch. Joanna Wilk

Miejsce przechowywania negatywów

PSOZ Częstochowa